

**[Titelblad:] Spraeck ende woord-boek inde Maleysche ende
Madagaskarsche Talen [... en titelpagina en deel van de
sterrencatalogus:] Hier nae volghen eenighe vaste sterren by
Frederick de Houtman int eylandt Sumatra aen't landt met
bequame instrumenten verbeterd ende in ghetale vermeerderd
[...]**

Titelblad en deel van de zuidelijke stercatalogus uit Frederik de Houtmans 'Spraeck ende woord-boek inde Maleysche ende
Madagaskarsche Talen', 1603

<https://hdl.handle.net/1874/33112>

SONNET.

Au Sieur Frederick de Houtman sur son Vocabulaire.

*I*ehova des haults cieux, regardant l'arrogance
De l'humaine raison, lors qu'elle batissoit
Vne tour qui de terre, aux cieux s'esleveroit
Soudain se revengea, de telle outrecuidance.

*S*ous avez dit le saint, pensé que sans nuisance
Toft vous eschellerez, les estages des cieux
Mais plus tost ie feray, apparoitre à voz ieux
Que contre mon douloir ny a nulle puissance.

*L'*Eternel de couroit, confondit leur iargons
Si q'on peule n'entend de l'autre les raisons
Si ce n'est au moyen, d'un scavant interprete.

O Peuple Hollandoys, puis qu'as obtenu
Frederick de Houtman, homme fort bien connu
Au langage Indien, loue Dieu de sa retraite.

Par Ian de l'Ecluse.

C Hier nae volghen eenighe vaste
Sterren / by Frederick de Houtman / int Eylant Su-

matra/aen't Landt met bequame Instrumenten verbeter/ende inghetale vermeerdert: Tot
nut ende dienst vanden gheenen die haer Navigatie by Zuyden den Linie
Equinoctiael doen: als oock alle Lief-hebbers/en diet
van doen soude moghen hebben/
ten besten.

Dese Sterren ghesteldt zijnde naer haer rechte Acentie/

dat is/soo wanneer een Sterre int Zuyden oft Noord is/wat Graet ende Minute de selve inden
Equinoctiael Linie doorszijt. Declinatie/is te segghen: Afwijkinghe/dat is/hoe veel Graeden ende
Minuten een Sterre vande Linie Equinoctiael af-gheweken is /'tz nae den Zuyd' ofte
den Noord' Pool toe. Magnetude / is de grootte vande Sterre/ te weten/ oft
een Sterre is vande eerste grootte oft meeste licht / alsoo daer
zijn sevendertep grootte ende lichten.

Den voghel Fenicx heeft 13. Sterren.

	Assen.	Declin.	Ma.
1 D e Noordelijckste inde Blam	347	20	40 50 5
2 De middelste in dito blam	348	35	44 15 5
3 De Zuidelijckste in dito blam	349	45	42 45 4
4 Een inde rechter vleughel	357	10	47 45 4
5 Een Ster staende inde hals vanden voghel Fentex	1	0	44 5 2
6 Noeh een inde selve hals	1	30	45 34 4
7 Een int lijf van dito	2	40	50 15 4
8 Een inde bozst	4	30	47 30 4
9 Een onder de rechter voet int hout	7	20	59 30 4
10 Een onder de sincker vleughel inde blam	11	20	49 20 3
11 Een onder de sincker voet int hout	13		57 0 4
12 Int eynde vande sincker vleughel	18		44 45 3
13 Een onder dito vleughel int vier	19	30	51 25 3

De Zuyder Croon heeft 16 Sterren.

	Assenti.	Declin.	Ma.
1 D e Westelijckste inde Croon	269	18	41 45 4
2 De tweede in dese	270		40 15 5
3 De derde inde selve	270	10	39 18 5
4 De vierde in dese	271	26	43 16 5
5 De vijfde van dese	273	28	44 10 5
6 De sesste inde selve	275	36	45 20 5
7 De sevende in dese	276	30	43 30 6
8 De achtste van dese	277	35	43 5 5
9 De neghende volghens	278	40	42 2 4
10 De thiende volghens	279	45	40 35 4
11 De elfde in dese	280	30	38 50 4
12 De twaelfde	280		37 30 5
13 De derthiende in dese	277	37	37 40 5
14 De veertthiende in dese	274		38 20 5
15 De vijftiende volghens	274	25	40 5 5
16 De laetste inde Croon	274	50	41 5 5

Het Zuyder eynde vanden Nyli, verbeterd ende by-ghevoecht 7. Sterren.

	Assenti.	Declin.	Ma.
1 A Carnar het eynde des Nijls	20	50	59 20 1
2 De eerste daer aen volghende	25	20	54 30 4
3 De tweede volghende	31	25	53 45 4
4 De derde volghende	33	50	49 30 4
5 De vierde volghende	35	40	44 24 4
6 De vijfde volghende	37	24	41 28 4
7 De sesste volghende inde Nijl	41	20	41 50 3

De VVaterslang heeft 15 Sterren.

	Assenti.	Declin.	Ma.
1 H et Hoofst vande Waterslang	26		63 30 2
2 Een inde hals vande selve	38	23	65 0 5
3 De tweede volghende	41	38	68 25 5
4 De derde volghende	39	50	69 18 5
5 De vierde volghende	34	45	70 5 5
6 De vijfde volghende staet boven 'tcleyn wolcken	16	50	71 45 5
7 De sesste volghende	10	27	72 15 5
8 De sevende volghende	4	30	75 10 5
9 Een staet boven de voozgaende Het cleyn wolcken	356	42	74 6 5
10 De neghende volghende	14	25	75 12 4
11 De thiende volghende	4	30	80 12 4
12 De elfde staet inde steert	359		79 30 6
13 Het eynde vande steert	332	45	83 40 4
14 Een vooz de bozst vande Waterslang	312	34	78 46 4
15 Noeh een staende onder dese	56		65 45 4
	62	30	74 4 4